

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.8364741>

Accepted: 30.08.2023

Tasarım Eğitimi Kapsamında Monogram Logo Tasarımı

Monogram Logo Design Within The Scope Of Design Education

Oya Cansu DEMİRKALE KUKUOĞLU

Samsun Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

oyacansu.demirkale@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6577-366X>

Özet

Günümüzde, iletişim ve tasarım ile oluşturulan tipografiler hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Harfleri tasarlama ve yeni biçimler verme tasarımın hem görsel hem anlamsal değere ulaşmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda, harflerin temel biçimini alıp özgün ve sanatsal bir temsil yaratarak onu çarpıtmayı, stilize etmeyi veya dönüştürmeyi içermektedir.

Bu araştırmada, monogram logo tasarımının tipografik soyutlama yöntemleriyle nasıl oluşturulduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu yöntemin monogram logo tasarımı oluşturmadaki etkilerini uygulamalı olarak görebilmek amacıyla İletişim Tasarımı ve Yönetimi Bölümü'nde İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 2 dersini alan öğrenciler ile bir proje gerçekleştirilmiştir. Yapılan projede öğrenci isimlerinin baş harflerinden yola çıkarak harfler soyutlanmış ve tasarlanan biçimlerle birlikte monogram logo tasarımını oluşturma süreçleri incelenmiştir. Bu çalışma, öğrencilerin tipografik soyutlamalar konusundaki eğilimlerinin ve oluşturulan monogram logo tasarımlarının bilinçli bir şekilde yapılması açısından önemli görülmektedir. Çalışmanın sonunda; öğrencilerin somut tipografiden soyut tipografiye yönelik bir yaklaşımla monogram logo tasarımının nasıl ön plana çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarım, Tipografi, Soyutlama, Logo Tasarımı, Tasarım Eğitimi.

Abstract

Today, typographies created with communication and design have become an integral part of our lives. Designing letters and giving new shapes enable the design to reach both visual and semantic value. Accordingly, it involves taking the basic form of the letters and creating an original and artistic representation to distort, stylize or transform it.

In this research, it is aimed to reveal how the monogram logo design is created with typographic abstraction methods. In order to see the effects of this method in creating a monogram logo design, a project was carried out with the students who took the Introduction to Communication Design and Management 2 course in the Department of Communication Design and Management. In the project, the letters were abstracted from the initials of the student names and the processes of creating the monogram logo design with the designed forms were examined. This study is considered important in terms of the students' tendencies about typographic abstractions and the conscious creation of monogram logo designs. At the end of the study; It was seen how the monogram logo design came to the fore with an approach from concrete typography to abstract typography.

Keywords: Graphic Design, Typography, Abstraction, Logo Design, Design Education

1. Giriş

Günümüzde görsel iletişimin önemi giderek artmakta ve görsel öğelerin iletişimdeki rolü daha belirgin hale gelmektedir. Teknolojinin ilerlemesi ve dijital platformların yaygınlaşması ile birlikte görsel içerikler, hızlı ve etkili iletişimin anahtarı haline dönüşmektedir. Görsel bir iletişim aracı olan grafik tasarım, iletişimin etkili bir şekilde sağlanması, ürün veya hizmetlerin tanıtımı ve görsel estetiğin yakalanması gibi önemli amaçları içermektedir (Canpolat, 2023: 46).

Görsel iletişim odaklı tasarımlar, semboller, figürler, soyut şekiller veya nesnelere gibi görsel öğelerin kullanıldığı tasarımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarımın derinlemesine anlaşılması, tasarım sürecinin doğru bir şekilde yönlendirilmesi için oldukça önemli görülmektedir. Tasarım sadece görsel olarak çekici nesnelere oluşturulması değil, aynı zamanda bir amacı ifade etme ve iletişim kurma sürecidir. Tasarım süreci, çevredeki problemleri tanımlama, analiz etme ve özünü anlama süreçlerini içermektedir. Bu nedenle, tasarımın altında yatan süreçler tasarımın temelini oluşturmakta ve tasarımcının amacını ve hedeflerini daha derin anlamasına yardımcı olmaktadır. Bu aşamalar, soyutlama yeteneği ile mümkün olmakla birlikte, görsel ve kavramsal öğeleri ayırt etme yeteneği ile tasarımın oluşturulmasını sağlamaktadır.

Soyutlama, biçimsel anlamda, bir nesnenin temel karakterini bozmadan ayrıntıları ortadan kaldırmayı ve izleyicinin amacını yönlendirmeyi içermektedir. Formların soyutlanması, hem grafik tasarımda hem de tasarım disiplinlerinde yaygın olarak kullanılan yaratıcı bir süreçtir. Soyutlama, belirli fikirleri, duyguları veya estetik değeri iletmek için nesnelere, şekillerin veya öğelerin görsel temsilini basitleştirmekte veya çarpıtmaktadır. Böylece formları, en temel anlamda yinelenen ve kopyalanabilen şablonlara indirgemektedir. Tasarlanan şablonlar, soyut formlara dönüştürüldüklerinde tasarımın çeşitliliğini çoğaltmakta ve yeni tasarımların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Tasarımda kullanılan soyutlama, görsel olarak etkileyici ve kavramsal olarak zengin tasarımlar yaratmak için formların soyutlanmasını kullanmaktadır. Örneğin, logo tasarımlarında kullanılan semboller ve işaretler, farklı soyutlanma aşamalarından geçerek oluşturulmaktadır. Bu doğrultuda, soyutlama kavramı, bilgiyi minimize ederek karşımıza çıkarmaktadır. Böylece temel tasarımda soyutlama, bir nesnenin ayrıntılarını ortadan kaldırarak gerçek temsillerden uzaklaşmasına ve

mesajın özüne odaklanmasına olanak tanımaktadır. Bu doğrultuda, grafik tasarımın temel unsurları olan imge ve yazının bir araya gelmesiyle oluşturulan logo tasarımları, markanın karakterini, değerlerini ve amacını yansıtarak hedef kitleyle iletişim kurmaktadır. Tipografik olarak tasarlanan logolar, iletişimin etkili ve çekici olmasını sağlamakla birlikte hem yazılı iletişim hem de tasarım alanlarında kullanılmaktadır. Harfler, sayılar, noktalama işaretleri, kelimeler veya paragraflardan oluşan tipografik öğeler, hem sözlü bir mesaj iletmekte hem de bir tasarımın yüzeyinde farklı biçimleriyle görünmektedir.

Harflerin soyutlanarak düzenlemeleri, logonun metinsel iletişimini şekillendirmekte ve oluşturulan logo tasarımının önemini arttırmaktadır. Tasarım sürecinin temelinde, tasarımcının harflerin yapısını anlama, yorumlama ve bunları estetik bağlamda kullanma yeteneği yatmaktadır. Harfleri tanıma, her bir harfin özelliklerini anlamayı ve farklı yazı stillerini ayırt etmeyi içermektedir. Bu durum, tipografi seçimlerinin estetik ve iletişim açısından daha bilinçli bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır. Tipografi ile monogram arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır. Çünkü monogramlar harflerin birleşiminin sonucu ortaya çıkan görsel imgelerdir. Yazı tiplerinde yapılan değişiklikler veya soyutlamalar grafik tasarım eğitiminin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, grafik tasarım eğitimi sırasında bu temel becerilerin geliştirilmesi, öğrencilere daha iyi tasarım kararları alma ve iletişim kurma yetenekleri kazandırmaktadır. Renk seçimi, denge, vurgu ve diğer tasarım prensiplerinin estetik açıdan nasıl etkileşimde olduğunu anlamak, daha etkili ve çekici tasarımlar oluşturulmasını sağlamaktadır.

Hem grafik tasarımda hem de diğer tasarım alanlarında, nesnelere ve öğelerin soyutlanması, öğrencilerin yeni bakış açılarını keşfetmesine, geleneklere meydan okumasına ve fikirleri daha yaratıcı bir şekilde iletmesine olanak tanımaktadır. Somut tipografilerin, harflerin veya geometrik formların soyutlanarak nasıl bir araya getirileceğini ve görsel dengenin nasıl sağlanacağını anlamak, tasarımın güçlü ve dengeli görünmesine neden olmaktadır. Bir nesneyi veya metni tanımak ve yorumlamak, tasarım sürecinde yaratıcılığı teşvik etmektedir.

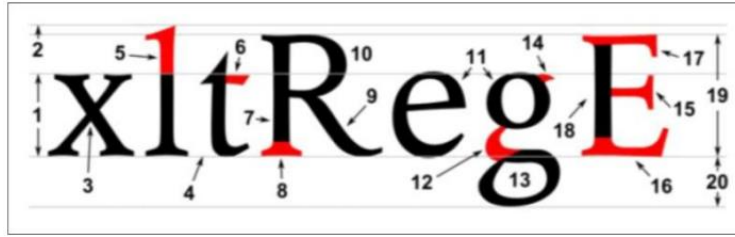
Araştırmanın amacı, İletişim Tasarımı ve Yönetimi Bölümü 1. Sınıf öğrencilerinin İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 2 dersindeki soyutlama uygulamalarına dair, harflerin soyutlanarak monogram logo tasarımındaki etkisini vurgulayan ve tipografiye göndermeler yapan yeni, farklı bir proje önerisi sunabilmektir. Tipografi soyutlamalarında metin yönü ağır basan monogram logo tasarımları özgünlük, yaratıcılık ve dikkat çekicilik açısından önemli görülmektedir. Bu bağlamda, yapılan projede öğrenci isimlerinin baş harflerinden yola çıkarak tasarlanan monogram logolar özgün bir nitelik taşımaktadır. Böylece gerçekleşen proje ile var olan harflerin soyutlanarak monogram logo tasarımına dönüştürülmesi ve yeni bir kimlik yarattığı ortaya çıkmıştır.

2. Tipografi

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte tipografinin kullanımı ve oluşturulması büyük ölçüde değişmektedir. Başlangıçta basılı harflerin dizilimi olarak tanımlanan tipografi terimi, artık metin düzenleme sanatı olarak tanımlanmaktadır. Tipografi kavramı, harfler, semboller, yazı tipleri gibi yazı ile ilgili tüm kavramları içermektedir (Hannah, 2023). Kısacası tipografi kavramı çoğu zaman yazılı metnin görsel tasarımını ifade etmektedir (Ambrose ve Harris, 2020: 6)

Bilgisayarlar ve dijital yazılım araçları, yazı karakterlerinin ve tipografik düzenlemelerin yaratılmasını daha erişilebilir ve esnek hale getirmektedir. Bu durum, hem tasarımcılar hem de genel kullanıcılar için yazıyı daha etkili ve çekici hale getirme fırsatları sunarak, tasarımcıların harfleri daha çeşitli ve etkileyici bir şekilde tasarlamalarına olanak tanımaktadır. Tipografi tasarımı, sadece bir metni okunabilir hale getirmekle kalmayıp, metnin duygusal tonunu, amacını ve içeriğini yansıtmakta önemli bir rol oynamaktadır. Tipografinin etkili bir şekilde kullanılması, yalnızca teknik yönleriyle değil, aynı zamanda tasarım estetiği ve iletişim becerilerine sahip olunmasını gerektirmektedir. Tasarım sürecinde ne tür bir font kullanılacağı, metin ve görsel öğeler arasındaki dengenin, düzenlemelerin okunabilirliği ve görsel çekiciliği gibi konuların dikkate alınması gerekmektedir.

Tipografi metinlerin estetik, okunabilirlik ve iletişim amacıyla nasıl tasarlandığına dair geniş bir alanı kapsamaktadır. Görsel tasarımın bir parçası olarak tipografi, metinlerin sadece okunurluğunu değil aynı zamanda görsel estetiğini de etkilemektedir. Harflerin boyutu, şekli, aralıkları ve düzenlemesi, metnin görsel çekiciliğini artırmaktadır. Aslında tipografi, metni nasıl düzenleneceği ile ilgilenirken, aynı zamanda metnin görsel öğelerini belirleyerek metnin mesajını güçlendirmektedir. Farklı fontlar ve düzenlemeler, metnin temasını, tonunu ve duygusal yükünü iletebilir. Bu nedenle tipografi, metnin anlamını derinleştirme ve vurgulama yeteneğine sahiptir.



Yazı Karakterlerinin Anatomik Yapısı

Kaynak: (Latin, 2017).

Harflerin birbiriyle olan yapısı, form, aralık, metni okunabilir ve estetik olarak çekici hale getirmek için önemli görülmektedir (Kesgin, 2021: 79). Alışılmışın dışında dengeli bir kompozisyon oluşturmak, tasarımın etkileyici ve özgün bir şekilde sunulmasına yardımcı olmaktadır. Doğru tasarımın ortaya çıkması için harf yapılarının göz önünde bulundurulması ve anlamlı birlikteliğin oluşturulması açısından önemli görülmektedir.

Harf biçimlerinin görsel niteliklerinden de anlaşılacağı gibi, her yazı tipinin kendi estetik, ifade edici nitelikleri bulunmaktadır. Bu açıdan, öğrencilerin yazı karakterlerinin temel sınıflandırmalarını bilmeleri önemli bir durumdur, çünkü her yazı tipi kategorisinin farklıdır ve işlevsel nitelikleri bulunmaktadır. Bu bireysel nitelikler, her yazı tipinin farklı bir ifade kullanımı ve amacı gösterdiğini açıkça belirlemektedir. İyi bir şekilde birleştirilmiş harfler, tasarıma ifade ve uyum varyasyonlarını getirmektedir. Bu sınıflandırmaların farkında olmak, bir tasarımcının tipografideki mesajı anlamlı hale getirerek uygun bir yazı tipi seçme becerisini geliştirmede temel bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Harflerin birleştirilmesi veya üst üste bindirilmesi, yeni bir

harfin şeklin veya fikrin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu durum, tipografik biçimleme sonucunda, monogram tasarımlarının oluşumunu sağlamaktadır.

3. Logotype ve Monogram Logo Tasarımı

Tipografide soyutlama, görsel olarak çarpıcı ve duygusal olarak yankı uyandıran tasarımlar yaratmak için geleneksel tipografinin sınırlarını zorlayarak, tasarımcılara biçim ve işlevle deneme özgürlüğü sunmaktadır. Bununla birlikte, tipografinin birincil amacı etkili iletişim olduğundan dolayı, soyutlama ve okunabilirlik arasında bir denge kurmak önemlidir. Tipografik logolarda harfler, sayılar ya da tipografi olarak varsayılan karakterler bulunmaktadır. Soru işaretleri, ünlemler ya da daha başka noktalama işaretleri de tipografik logolarda kullanılmaktadır.

Evamy, (2015: 23), logo türlerini iki türe ayırarak köklerinin metinlere ve imgelere dayalı olduğunu ifade etmektedir. Logo bir çeşit imge, soyut bir resim, figüratif, geometrik vb. bir form olarak tasarlanabileceği gibi, sadece tipografik öğelerden oluşan bir yapıda veya imge ve tipografinin bir kombinasyonu olarak da tasarlanabilmektedir (Kuran, 2022: 164). Logo tasarımında kullanılan tipografik formlar arasında logotype ve monogram kavramları önemli rol oynamaktadır.



Logotype Logo Tasarım Örnekleri

Kaynak: <https://www.wsneconsulting.com/logo-design.php>

Logotype, bir markanın veya şirketin adının stilize edilmiş bir tipografi ile temsil edildiği logo türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tür logolarda markanın adı grafiksel bir şekilde tasarlanarak markanın kimliğini yansıtmaktadır. "Word mark" olarak da bilinen logotype tasarımları, kurumun veya marka adının bir bütünlük sağlanması ve görselliğini korumak amacıyla tasarlandığı logo türüdür. Bu tür logolarda marka adı odak noktasıdır ve genellikle herhangi bir sembol veya simgeye yer verilmemektedir.

Logotype ve monogramlar, harfler gibi en geleneksel formlar hala kurumsal kimlik tasarımcılarına olanaklar sunmaktadır. Ancak baskı, medya ve tasarım teknolojilerindeki gelişmelerin hızla ilerlemesi, tasarımlarda çeşitliliğin kapısını aralamaktadır. Tasarımcılar, harf formlarını ve tipografileri tamamen özgür bir şekilde tasarlayabilmekte ve hayal gücüyle oluşturdukları tasarımları görsel fikirler sayesinde gerçekleştirmektedirler.



Monogram Logo Tasarım Örnekleri

Kaynak: <https://www.wsneconsulting.com/logo-design.php>

Monogram tasarımları, bir markanın veya şirketin adını temsil etmek için baş harflerinin stilize edilmiş bir şekilde kullanıldığı logo türüdür (Morr, 2023). Bu tür logolarda, markanın uzun veya karmaşık bir ismi varsa, sadece baş harfleri kullanılarak daha anlaşılır ve tanınabilir bir görsel tasarlanmaktadır.

Monogramlar, yüzyıllar boyunca her türlü nesne üzerinde çokça kullanılmış olup, farklı biçim stilleri benimsemiş ve işlevsel amaçlara hizmet etmiştir. Geçmiş zamanlarda yaşayan insanlar monogram tasarımları kullanarak kendi eserlerini imzalamışlardır. Monogram teriminin kökenlerine bakıldığında terimin Yunanca olarak tek ve bir harften türetildiği konusunda genel bir fikir birliği bulunmaktadır. Tarihsel dönemlere monogram çeşitli işaret biçimleri ile tanınmıştır. Orta Çağ'dan kalma diğer yöntemler, zanaatkarların bir kimlik doğrulama aracı olarak işlerini tanımlamak için kullandıkları imzalar, işaretler veya cihazlardan oluşmaktaydı. Berri (1869), monogram ve şifre arasında bir ayırım yaparak bu sorunu ele almaktadır. (Berri, 1869)'e göre monogram terimi, birkaç harfin bir araya getirildiği bir araçla sınırlandırılmıştır. Genellikle bütün bir kelime tek bir karakterde birleştirilmiştir. Şifre için harfler birleştirilmemekte, iç içe geçmekte ve şifre iki veya daha fazla harften, birkaç kelimenin veya ismin baş harflerinden oluşmaktadır.

Bu işaretler, harfler, monogramlar veya çeşitli türden sembolik araçlar üzerine inşa edilmiş ve günümüzde logo adı altında kullanılan ticari markaların kökeni olarak kabul edilmiştir. Herb Lubalin'in tasarlamış olduğu logolarda, monogramların tasarımında bulunan görsel dilin derin kökleri olduğu düşünülmektedir. Harflerin birbirine geçmesi veya birleştirilmesi, boşluk kullanımı, kompozisyon ve benzeri tasarımlarda bu durum ortaya çıkmasını sağlamıştır.

MARRIAGE

MOTHER

Herb Lubalin, Logo: Marriage, Mother, 1965,

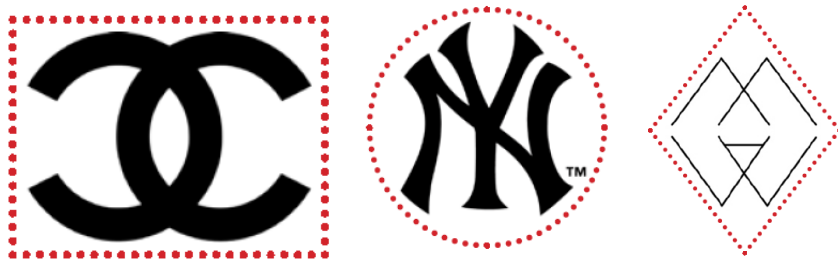
Kaynak: (Finlay, 2015)

20. yüzyılın en önemli grafik tasarımcılarından biri olan Lubalin, harf şekilleri arasındaki ilişki üzerinde daha fazla deney yapmak, monogram aygıtlarında yapılan fikirleri ve araştırmaları, kelimelerin baş harflerini kombinasyonlarıyla sınırlamak yerine tüm alanlara uygulamanın etkili olacağını savunmuştur. Yapmış olduğu çalışmaların bir kısmında, tasarıma modern bir şekilde yaklaşarak sade, süslemeden uzak ve kaligrafik etkiyi ortadan kaldırmaktadır. Lubalin'in logo tasarımına yaklaşımı, harfleri tersine çevirmek (aynalamak) veya bir harfin iç alanını diğerine kullanmak gibi monogram tasarımında tanımlanan kaynakları sunmaktadır (Finlay, 2015).

Bugün dünyanın her yerinden çok sayıda ticari firma, logo adı altında görsel kimliklerinin merkezi olarak monogramları kullanmaktadır. Logo kendi başına var olmamakla birlikte, bir mesajı veya fikri temsil etmekte ve belirli bir bağlamda çalışmak üzere tasarlanmaktadır. Görsel kimliğin farklı unsurları arasındaki çeşitlilik ve etkileşim, fikrin yeni bir şekilde sunulmasını sağlamakta ve onu daha çekici hale getirmektedir.

3.1. Teknik ve Biçim Arasındaki Etkileşim

Teknik ve biçim arasındaki etkileşim, tipografinin etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan önemli kavramlar olarak görülmektedir. Teknik olarak, bir yazı tipinin boyutu, aralığı, satır uzunluğu ve harf uzunlukları gibi faktörler, metnin okunabilirliğini etkilemektedir. Doğru teknik seçimler, metnin rahatça okunabilir olmasını sağlamakta, harflerin doğru bir şekilde bir araya getirilmesi, belirli harflerin vurgulanması gibi biçimsel tercihler, logoyu daha anlaşılır hale getirmektedir. Aynı zamanda biçimsel olarak tasarlanan yazı tipi seçimleri metnin duygusal tonunu ve temasını yansıtmaktadır. Örneğin, resmi bir belgede klasik bir yazı tipi kullanmak, eğlenceli bir etkinlik afişinde kullanılan yazı tipinden farklı olmaktadır. Hem teknik hem de biçimsel olarak, tipografi metnin duygusal, estetik ve bilgi iletişimini doğrudan etkilemektedir. Doğru teknik uygulamalarla birlikte biçimsel tercihler, metnin görsel olarak çekici ve etkileyici olmasını sağlamaktadır.



Harf Formları

Kaynak: (Guerrero, 2015: 81)

Tipografinin kullanımı, tipografide ifade edici iletişim için fikirleri ve mesajları sunmanın birincil yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda, tipografinin rolü bir kavramı temsil etmek ve bunu görsel bir biçimde tasarlamaktır. Bu anlam ve biçim etkileşimi, hem işlev hem de ifade açısından tasarıma dengeli bir uyum getirmektedir. Yazıyı bir form olarak görüntülemek, bir harf formunun benzersiz özelliklerini ve soyut sunumunu sağlamaktadır. Bir yazı tipi biçim olarak algılandığında

artık bir harf olarak okunmamaktadır. Çünkü, bu durum tasarlanan harflerde, doku, büyütme, küçültme veya çarpıtma şeklinde manipüle edilmektedir.











Tipografik harflerin formunun geliştirilmesinde en önemli yöntemlerden biri teknolojik değişikliklerin farkında olmaktır. Her yazı türü için biçimsel standartlar, farklı yazı gereçleri ve araçlarının farklı materyallerle birlikte kullanılmasını gerektirmektedir. Yazıların görsel temsillerinin ve biçimlerinin zaman içinde birçok değişikliğe uğrayarak basitleşmesi yer, mekan ve zaman kavramına bağlı olarak değişmektedir.

Monogramlar ve tipografi arasındaki yakın ilişki göz önüne alındığında, tipografi alanında meydana gelen değişiklikler monogramları doğrudan etkilemektedir. Bu etkileşim, hem monogramların hem de harf şekillerinin üretilmesinde kullanılan tasarımlarda da görülmektedir. Sonuç olarak, tipografi bir metni daha okunabilir, anlaşılabilir, görsel olarak etkileyici hale getirmek için teknik ve biçimsel kararların dengeli bir şekilde bir araya geldiği tasarımlar olarak görülmektedir. Teknik doğruluk, metni işlevsel hale getirirken, biçimsel estetik ve iletişim amacını desteklemektedir.

4. Tasarımda Soyutlama Kavramı

Soyutlama, modernizmin etkisiyle birlikte sanat dünyasında daha fazla öne çıkmış ve şekillenmiştir. Modernizm, 19. ve 20. yüzyıllarda sanat, kültür ve toplumun değişen dinamiklerine cevap veren bir akım olmuş ve bu dönemde sanatçılar, geleneksel sanat anlayışlarını sorgulayarak yeni ifade biçimleri arayışına girmişlerdir (Mitter, 2008: 531). Soyutlama, nesnelere gerçekçi temsillerinden ziyade, renk, çizgi, şekil gibi temel öğelerin öne çıkarılması ve anlamların bu soyut öğeler üzerinden iletilmesi şeklinde kullanılmıştır. Modern sanatçılar, geleneksel sanattan ilham alarak geleneksel sanatın sınırlarını zorlamışlardır. Geleneksel sanatın doğrudan ve basit ifade biçimleri, modern sanatçıların soyutlama ve deneyim dolu çalışmalarını etkilemiştir. Bu da, geleneksel sanat algısının değişmesine ve sanatta yeni bir anlayışın oluşmasına neden olmuştur.

Tasarımda soyutlama kavramı, gerçek dünyadaki nesnelere veya kavramları temsil etmek yerine, onların temel özelliklerini ve formlarını vurgulayarak daha basit, sembolik veya estetik bir şekilde ifade etme süreci olarak karşımıza çıkmaktadır. Soyutlama, karmaşıklığı azaltma, odaklanma ve özünü yakalama amacıyla kullanılmaktadır. Bu kavram, özellikle sanat, tasarım, heykel, mimari ve grafik tasarım gibi alanlarda sıkça karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, resim sanatında bir ağacı gerçekçi bir şekilde resmetmek yerine, ağacın temel hatlarını ve renklerini kullanarak soyut bir şekilde resmedilebilir. Bu, ağacın soyut bir temsilini tasarlayan anlamına gelmektedir. Tasarımda soyutlama da benzer bir mantığa dayanmaktadır. Bu doğrultuda karmaşıklığı azaltarak ve özünü yakalayarak daha basit ve anlamı derin bir tasarım elde etmek amaçlanmaktadır.

Somut Objelerden Oluşturulan Soyutlamalar
Kaynak: <https://www.google.com/imghp>

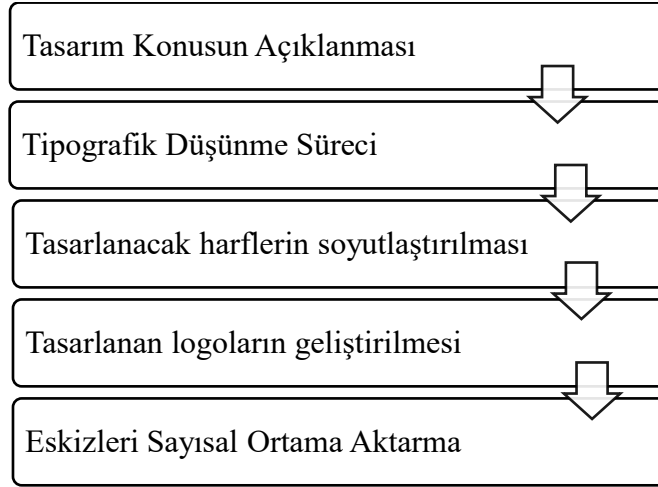
Harflerden soyutlanarak oluşturulan logo tasarımı, soyut veya somut kavramları sembolleştirmek ve markanın özünü yansıtmak amacıyla temel tasarım öğeleri kullanarak gerçekleştirilmektedir. Böylece başarılı logo tasarımları, içerdikleri yapıya göre evrensel bir iletişim diline dönüşmektedir (Becer, 2018: 198). Tipografik logolarda soyut bir kavramı sembolik bir şekilde ifade etmek, tasarımın izleyicilere markanın değerlerini, misyonunu veya amacını aktarmada yardımcı olmaktadır.

5. Monogram Logo Tasarımı Uygulama Çalışması

İçinde bulunduğumuz çağ disiplinler arası çalışmayı ve bu bakış açısına sahip olmayı gerektirmektedir. Ayrıca günümüzün rekabetçi endüstrisi, birden fazla alanda yetkin, takım halinde çalışabilen, dinamik ve yenilikçi profesyonellere ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda, öğrencilere ilk yılda sadece iletişim alanında değil; görsel tasarımın temel unsurları da öğretilmektedir. Birinci akademik yıl içerisinde İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 1 dersinde öğrencilere iletişim becerileri, İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 2 dersinde ise temel tasarım dersi almaktadırlar. İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 2 dersinin amacı, öğrencileri disiplinlerarası bir alan olarak tasarım kavramıyla tanıştırmaktır. Ayrıca, bu derste öğrencilere alanın analitik çerçevesini










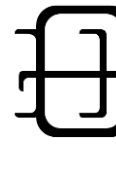
kazandırarak, yenilikçi ve yaratıcı iletişim becerilerini güçlendirecek tasarımlar yapması hedeflenmektedir. Özgün ve yaratıcı tasarımlar, tasarım sürecinin anlaşılması ve özgün tasarımların ortaya koyulmasını sağlamaktadır. Bu derste, problem analizi, araştırma, düşünme, eskiz yapma, tartışma, geri bildirim, medya analizleri yapılarak uygulama ile sonuca ulaşılmaktadır. Ders, malzeme ve teknik bilginin yanı sıra uygulamalar ile öğrencilerin gözlem, kavramsal düşünme ve araştırma becerilerini geliştirmeyi amaçlanmaktadır.

Bu araştırmada, öğrencilere ders kapsamında teorik alt yapı oluşturularak İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 2 dersi kapsamında tasarımın ilke ve elemanları öğretilmiş, tipografik soyutlama yöntemleri anlatılmıştır. Öğrencilerden görsel tasarım ilkelerinden denge (simetrik, asimetrik ve radyal denge), ritim ve hareket ilkelerini kullanarak bir kompozisyon oluşturmaları istenmiştir. Tipografik soyutlama yöntemlerinden biri olan lettermark (monogram) tasarımı ile ilgili bilgi verilmiş ve öğrencilerin isimlerinin baş harflerinden oluşan bir logo tasarımı yapılması istenmiştir. Proje toplamda 32 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Projenin ilk aşamasında öğrencilerin isimlerinin baş harflerini tasarım yaptıkları kâğıt üzerine yazmaları ve sonrasında çeşitli alternatifler kullanarak harfleri soyutlamaları istenmiştir. Bu aşamada, öğrenciler geometrik formlardan faydalanarak serbest çizimler oluşturmuşlardır. Öğrencilerin oluşturmuş olduğu tasarımlar ders ortamında tartışılmış ve yorumlar yapılarak fikir sunumları ile değerlendirilmiştir. Logo tasarımı açısından en uygun tasarımlar seçilmiş ve elde tamamlanan çizimler sayısal ortama aktararak son hali verilmiştir. Proje dört aşamada gerçekleşmiştir.



Projenin Uygulanma Aşamaları

Proje kapsamında öğrenciler lettermark (monogram) tasarımı hakkındaki teorik bilgilerinin ve isimlerinin baş harflerini soyutlayarak oluşturdukları tasarımlarla özgün bir forma oluşturma amacına ulaşmışlardır. Bu araştırmada, öğrencilere logo tasarımının farkındalığını ve bu alanda pratik yapmalarına yardımcı olmak amaçlanmıştır. Böylelikle, harf tasarımlarında yaşanan değişiklikler sadeleştirilerek vurgulanmak istenen biçimsel formlar belirginleşerek daha dikkat çekici bir yapıya ulaşmıştır.

Tipografiler	Öğrenci Harf Soyutlamaları	Monogram Logo Tasarımları
BU		
MA		
TS		
ZA		
HG		

Yukarıdan aşağıya sırasıyla Buse Uçan, Merve Akyüz, Semiha Taner, Baki Kaya, Zeynep Ateş ve Hilal Gülmez tarafından yapılan harf soyutlamaları ve monogram logo çalışmaları

Grafik tasarım, iletişim kurma amacıyla görsel unsurların düzenlenmesi ve düşünsel süreçlerin bir kombinasyonunu içermektedir. Bir görüntüyü ifade etmek için kullanılan farklı biçimler ve yöntemler arasında birçok neden bulunmaktadır. Minimalist yaklaşımlar, gereksiz ayrıntılardan kaçınarak temel öğeleri vurgulamaktadır. Bu doğrultuda yapılan projede, harflerden soyutlanarak monogram logo tasarımlarını oluşturma sürecini içermektedir. Bu durum, iletişim kurma ve monogram logo tasarımı için etkili görseller oluşturulmasını sağlayarak öğrencilerin hayal

gücünün ve tasarımın olanaklarını nasıl kullandıklarını göstermektedir. Böylelikle, tasarımların oluşturulması sırasında farklı yöntemlerin kullanılması logo tasarımı için daha dikkat çekici ve görsel olarak iletişim kuran monogram logo tasarımlarına ulaşılmıştır.

6. Sonuç

Tasarım eğitimi, disiplinler arası bir yaklaşım gerektirirken aynı zamanda sürekli değişen ve gelişen tasarım dünyasına ayak uydurabilme yeteneğini de geliştirmektedir. Bu nedenle tasarım eğitimi, yenilikçi yöntemleri ve uygulamaları gerekli kılmaktadır. Öğrencilere yaratıcı düşünme, iletişim ve problem çözme gibi becerileri geliştirme fırsatı sunmak, değişen tasarım trendlerini, teknolojileri ve toplumsal gereksinimleri göz önünde bulundurulması gereken önemli bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarım eğitimi ile tipografik öğelerin yalnızca sözlü bir mesaj ileten metinler olmadığını, aynı görsel efektler gibi kendilerine özgü şekli, rengi, boyutu ve konumu olan görsel öğeler olduğu vurgulanarak tipografinin öneminin ortaya koyulması gerekmektedir. Tipografinin farklı açılardan incelenmesi, farklı bir bakış açısıyla yaklaşarak tasarımın yenilikçi ve dikkat çekici olmasını sağlamaktadır.

Bu araştırmada, harflerin soyutlanarak monogram logo tasarımındaki etkisi incelenmiştir. Bu bağlamda, lisans düzeyinde 1. Sınıf öğrencilerine İletişim Tasarımı ve Yönetimine Giriş 2 dersi kapsamında tipografik soyutlamalar hakkında bilgi verilmiş ve monogram logo tasarımı öğretmek amacıyla bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Tipografinin soyutlanması kapsamında, öğrencilerin isimlerinin baş harfleri tercih edilmiş ve monogram logo tasarımında olması gereken özellikler çerçevesinde harfler soyutlanmıştır. Yapılan proje kapsamında, öğrenciler harflerin biçimsel özelliklerini tanımış, yazı karakterlerinin tasarımındaki birlikteliğini öğrenmiştir. Öğrenciler, eskiz yaparak gerçekleştirdikleri harf soyutlamalarını görsel iyileştirme becerilerini kullanarak geliştirmişler ve böylece ortaya çıkan özgün biçimlerde kullanılan yöntemin etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin tipografiyi tanımaları, şekil biçim ve teknik açısından harfleri deforme ederek monogram logo tasarımına örnek bir uygulama olması açısından önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, tipografiyi kullanma ve anlamlandırma becerileri, hem yazılı iletişim hem de tasarım alanlarında önemli bir rol üstlenmektedir. Teknolojinin sunduğu olanakları en iyi şekilde kullanabilmek için hem tipografinin temel prensipleri hem de dijital araçların nasıl kullanılacağı konusunda bilgi sahibi olmak gerekmektedir.

Teşekkür

Bu çalışmanın oluşturulmasına İletişim Tasarımı ve Yönetimi Dersine Giriş 2 dersi kapsamında yaptıkları tasarımlarla katkı sağlayan öğrencilerimize teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKÇA

- Ambrose, G. ve Harris, P. (2020). Grafik Tasarımda Tipografi. (B. Bayrak, Çev.). Literatür Yayınları.
- Becer, E. (2018). İletişim ve Grafik Tasarımı. Dost Kitabevi.
- Berri, D. G. (1869). Monograms, Historical and Practical. London.
- Canpolat, S. C. (2023). Logo Tasarımı Kapsamında Kullanılan Tipografik Öğelerin İncelenmesi. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 12(101), 45-59. doi:10.7816/idil-12-101-05
- Evamy, M. (2015). Logo: The Reference Guide to Symbols and Logotypes (2nd edition.). Laurence King Publishing.
- Finlay, S. (2015). Herb Lubalin – Typography. ShannenFinlay HND1. <https://shannenfinlayhnd1.wordpress.com/2015/10/13/herb-lubalin-typography/> adresinden erişildi.
- Guerrero, F. (2015). A study of the development of monograms: From Ancient Greek coins to contemporary logos. Erişim tarihi: 24 Ağustos 2023, https://www.academia.edu/16564791/A_study_of_the_development_of_monograms_from_Ancient_Greek_coins_to_contemporary_logos.
- Hannah, J. (2023). What Is Typography, and Why Is It Important? A Beginner's Guide. Erişim tarihi:14 Ağustos 2023, <https://careerfoundry.com/en/blog/ui-design/beginners-guide-to-typography/>.
- Kesgin, R. (2021). Yazı Okunabilirliğine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. Akademik Sanat, (13), 79-93.
- Kuran, O. (2022). Logo Tasarımında Tipografik Yaklaşımlar: Eskişehir Teknik Üniversitesi Örneği. Pearson Journal, 7(21), 161-172. doi:10.46872/pj.594
- Latin, M. (2017). Better Web Typography for a Better Web. Großbritannien?
- Mitter, P. (2008). Decentering Modernism: Art History and Avant-Garde Art from the Periphery. The Art Bulletin, 90(4), 531-548.
- Morr, K. (2023). Do you know the 7 different types of logos? 99designs. Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2023, <https://99designs.com/blog/tips/types-of-logos/>.